

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

RADA EVROPY
EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA
DRUHÁ SEKCE

VĚC KRÁLÍČEK proti ČESKÉ REPUBLICE
(stížnost č. 50248/99)

ROZSUDEK

ŠTRASBURK

29. června 2004

*Tento rozsudek nabude právní moci za podmínek stanovených v článku 44 odst. 2 Úmluvy.
Může být předmětem formálních úprav.
Pořízený překlad rozsudku do češtiny není překladem oficiálním.*

Ve věci Králíček proti České republice,

Evropský soud pro lidská práva (druhá sekce), zasedající v senátu ve složení
pánové J.-P. COSTA, *předseda*, L. LOUCAIDES
C. BÎRSAN,
K. JUNGWIERT,
V. BUTKEVYCH,
paní W. THOMASSEN, A. MULARONI, *soudci*, a pan T. L. EARLY, *zástupce
tajemnice sekce*,

po poradě konané dne 8. června 2004,

vynesl tento rozsudek, který byl přijat uvedeného dne:

ŘÍZENÍ

1. Řízení bylo zahájeno stížností (č. 50248/99) směřující proti České republice, kterou dne 13. dubna 1999 na základě článku 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) podal k Soudu český občan pan Miroslav Králíček (dále jen „stěžovatel“).

2. Stěžovatele zastupuje pan J. Provazník, advokát zapsaný u České advokátní komory. Českou vládu (dále jen „vláda“) zastupuje její zmocněnec pan V. Schorm.

3. Druhá sekce Soudu dne 5. listopadu 2002 prohlásila stížnost za částečně nepřijatelnou, rozhodla oznámit vládě část stížnosti týkající se délky řízení a na základě článku 29 odst. 3 Úmluvy projednat přijatelnost a odůvodněnost stížnosti současně.

SKUTKOVÝ STAV

4. Stěžovatel se narodil v roce 1928, trvalé bydliště má v Praze.

5. Dne 31. července 1992 podal stěžovatel u pozemkovému úřadu Okresního úřadu v Ústí nad Orlicí žádost o vydání několika nemovitostí, které se nacházejí v Hylvátech a byly jeho dědovi odňaty po roce 1948.

6. Na základě ustanovení § 11 odst. 7 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, požádal stěžovatel dne 23. srpna 1993 u téhož orgánu o vydání pozemku a na něm postavené budovy.

7. K určení ceny uvedené budovy ustanovil pozemkový úřad dne 31. května 1994 znalce.

8. V červnu roku 1994 oznámili účastníci řízení pozemkovému úřadu, že k uzavření dohody o vydání majetku nedojde. V souladu s ustanovením § 9 odst. 4 zákona č. 229/1991 Sb. měl proto ve věci meritorně rozhodnout správní orgán.

9. Příslušný orgán dne 9. června 1994 rozhodl, že stěžovatel je vlastníkem některých požadovaných nemovitostí, a přerušil řízení o jeho ostatních návrzích (včetně návrhu ze dne 23. srpna 1993) za účelem posouzení předběžné otázky týkající se zákonných ustanovení použitelných na daný případ.

10. Dne 24. srpna 1995 pozemkový úřad mimo jiné vyhověl návrhu stěžovatele ze dne 23. srpna 1993. Osoba povinná k vydání nemovitostí podala dne 27. září 1995 proti tomuto rozhodnutí opravný prostředek; pozemkový úřad a stěžovatel se k němu vyjádřili v říjnu, respektive v listopadu roku 1995.

11. Dne 26. června 1996 Krajský soud v Hradci Králové řízení přerušil a věc postoupil Ministerstvu zemědělství, příslušnému k rozhodnutí o opravném prostředku proti rozhodnutí pozemkového úřadu.

12. Ministerstvo zemědělství ve svém rozhodnutí ze dne 14. listopadu 1996 zrušilo rozhodnutí ze dne 24. srpna 1995 v části týkající se návrhu stěžovatele ze dne 23. srpna 1993 a vrátilo věc pozemkovému úřadu. Zbývající část napadeného rozhodnutí byla zrušena krajským soudem dne 1. července 1997.

13. Dne 5. ledna 1998 pozemkový úřad rozhodl, že stěžovatel je vlastníkem veškerého majetku, jehož se domáhal ve svých návrzích ze dne 31. července 1992 a 23. srpna 1993.

14. Dne 5. června 1998 krajský soud rozhodnutí ze dne 5. ledna 1998 zrušil a vrátil věc správnímu orgánu. Ve svém rozhodnutí uvedl, že pozemkový úřad překročil svou pravomoc, když ve věci rozhodl přesto, že mezi stěžovatelem a osobou povinnou k vydání nemovitostí existovaly majetkoprávní spory, o nichž má rozhodnout soud. (Před Okresním soudem v Hradci Králové totiž od roku 1995 probíhalo řízení o náhradu škody zahájené stěžovatelem z důvodu znehodnocení majetku nacházejícího se ve vlastnictví osoby povinné k vydání nemovitostí.) Soud dále poznamenal, že pozemkový úřad bude v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným okresním soudem.

15. Dne 17. června 1998 napadl stěžovatel rozsudek ze dne 5. června 1998 ústavní stížností, v níž poukazoval na své právo na soudní ochranu.

16. Dne 4. listopadu 1998 Ústavní soud odmítl ústavní stížnost s tím, že o nárocích stěžovatele vůči osobě povinné se nadále vede soudní řízení. Za těchto okolností a s ohledem na skutečnost, že věc nebyla dosud pravomocně skončena, Ústavní soud dospěl k závěru, že stěžovatel prozatím nevyčerpal všechny dostupné prostředky nápravy.

17. Dne 26. dubna 1999 stěžovatel u Ústavního soudu poukazoval na nečinnost pozemkového úřadu. Dne 7. září 1999 byla jeho druhá ústavní stížnost odmítnuta jako zjevně neopodstatněná, neboť Ústavní soud shledal, že další průběh předmětného řízení závisí na výsledku řízení probíhajícího před okresním soudem, které doposud neskončilo.

18. Zdá se, že řízení o náhradu škody skončilo dne 6. listopadu 2002 rozsudkem okresního soudu, který vyzněl ve prospěch stěžovatele a nabyl právní moci dne 19. února 2003. Dle sdělení vlády byl tento v pořadí již třetím rozsudkem ve věci vydaným okresním soudem poté, co dva předchozí byly krajským soudem zrušeny.

19. Naproti tomu řízení před pozemkovým úřadem stále probíhá. Dne 10. července 2003 zaslal pozemkový úřad stěžovateli dopis, v němž mu oznámil, že nemůže ve věci samé rozhodnout, neboť sporný majetek již byl stěžovateli vydán na základě rozsudku ze dne 6. listopadu 2002, a že mu nezbývá než řízení zastavit. Stěžovatel byl vyzván, aby se k této otázce vyjádřil; dne 27. srpna 2003 stěžovatel pozemkovému úřadu sdělil, že žádný procesní návrh učinit nehodlá.

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 ODS. 1 ÚMLUVY

20. Stěžovatel tvrdí, že délka řízení zahájeného dne 23. srpna 1993 byla v rozporu se zásadou „přiměřené lhůty“ zakotvenou v článku 6 odst. 1 Úmluvy, který zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla (...) v přiměřené lhůtě projednána (...) soudem (...), který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích (...).“

21. Vláda s tímto tvrzením nesouhlasí.

22. K počátku relevantního období posuzovaného Soudem vláda namítá, že „spor“ vznikl až dne 27. září 1995, kdy žalovaný podal proti rozhodnutí pozemkového úřadu ze dne 24. srpna 1995 opravný prostředek.

23. Soud připomíná, že lhůta, jejíž přiměřenost má být posuzována, může v občanskoprávních věcech začít běžet ještě před samotným návrhem soudu, aby o sporu rozhodl.

24. V daném případě je spor tvořen soudním řízením, zahájeném po řízení správním; stěžovatel se totiž nemohl na příslušný soud obrátit, dokud nebyl jeho návrh projednán správním orgánem. Doba, kterou pokrývá článek 6 odst. 1, tedy zahrnuje celé předmětné řízení, jehož počátek je nyní třeba stanovit. S ohledem na ustanovení § 9 odst. 9 zákona č. 229/1991 Sb. se Soud domnívá, že spor vznikl v okamžiku, kdy byl správní orgán požádán, aby rozhodl v konkrétní a určité věci; tou byla v daném případě buď dohoda o vydání nemovitosti, nebo vlastnické právo stěžovatele. Vzhledem ke skutečnosti, že účastníci řízení uvědomili pozemkový úřad o neúspěšném jednání týkajícím se případné dohody o vydání majetku v červnu roku 1994 (viz § 8), Soud se domnívá, že předmět sporného řízení měl být pozemkovému úřadu znám nejpozději v této době (viz *mutatis mutandis* rozsudek ve věci *Schmidtová proti České republice*, č. 48568/99, § 55 a 56, ze dne 22. července 2003; rozhodnutí ve věci *Koliha proti České republice*, č. 52863/99, ze dne 6. dubna 2004).

25. Soud dále uvádí, že v souladu s rozhodnutím krajského soudu ze dne 5. června 1998 měl pozemkový úřad před vydáním svého rozhodnutí vyčkat rozhodnutí okresního soudu v řízení o jiném majetkoprávním sporu mezi stranami; toto řízení bylo zahájeno v roce 1995 a skončilo v listopadu roku 2002. Jelikož se svým způsobem jednalo o předběžnou otázku, relevantní období zahrnuje délku trvání obou řízení (viz *mutatis mutandis* rozsudek ve věci *Ruiz-Mateos proti Španělsku* ze dne 23. června 1993, série A č. 262, § 37).

26. Za daných okolností Soud shledal, že relevantní období začalo nejpozději v červnu roku 1994 a doposud neskončilo. Předmětné řízení tedy trvá téměř deset let.

A. K přijatelnosti

27. Vláda vznáší námitku nevyčerpání vnitrostátních právních prostředků nápravy s tím, že Ústavní soud ústavní stížnost podanou stěžovatelem odmítl. Vláda dále poznamenává, že v řízení o náhradu škody za znehodnocení požadovaného majetku stěžovatel opomenul uplatnit prostředky nápravy určené k urychlení řízení či k přiznání náhrady škody za zjištěné průtahy.

28. Stěžovatel s tímto tvrzením nesouhlasí a tvrdí, že v řízení, jež je předmětem jeho stížnosti k Soudu (tedy nikoli v řízení o náhradu škody), ústavní stížnost skutečně podal.

Tvrdí, že v českém právním řádu neexistuje žádný prostředek umožňující nepřiměřenou délku řízení napravit.

29. Soud připomíná, že obdobnou námitku již zamítl ve věci *Hartman proti České republice* (č. 53341/99, § 55-69, ESLP 2003-VIII). Soud nespatřuje žádný důvod, pro nějž by měl svůj předchozí závěr změnit, a námitku tedy zamítá.

30. Soud konečně konstatuje, že stížnost není zjevně neopodstatněná ve smyslu článku 35 odst. 3 Úmluvy. Soud dále nezjistil žádný jiný důvod, pro který by měla být stížnost prohlášena za nepřijatelnou. Stížnost tedy prohlašuje za přijatelnou.

B. K odůvodněnosti

31. Vláda poukazuje na vztah mezi předmětným řízením a řízením o náhradu škody a namítá, že nejprve bylo nutné vyřešit otázku případné stěžovatelovy pohledávky. Dále podotýká, že restituční řízení probíhalo od 27. září 1995 do 1. července 1997 a od 25. února 1998 do 5. června 1998; během těchto období byla věc posouzena dvakrát soudem a jednou Ministerstvem zemědělství. Podle vlády nelze tuto dobu považovat za nepřiměřenou zejména s ohledem na složitost věci a na chování účastníků řízení. Vláda rovněž připomíná, že zruší-li soud rozhodnutí vydané správním orgánem, musí tento správní orgán pro účely vydání nového rozhodnutí provést nové dokazování.

32. Vláda zejména zdůrazňuje, že daný případ se týkal více nemovitostí nacházejících se ve vlastnictví značného počtu povinných osob, a že pozemkový úřad vydal na dvacet jedna rozhodnutí, která vyžadovala předchozí vypracování znaleckých posudků a shromáždění mnoha listinných důkazů. Vláda se dále domnívá, že délku řízení lze do jisté míry přičíst samotným účastníkům řízení. V tomto ohledu vláda zdůrazňuje, že stěžovatel nevyvinul dostatečné úsilí, aby urychlil řízení o náhradu škody, jehož výsledek podmiňoval uzavření předmětného řízení. K postupu národních orgánů vláda uvádí, že do projednání věci se zapojily tři orgány, jejichž snaha o co nejrychlejší posouzení věci narážela na četné objektivní potíže.

33. Stěžovatel s tvrzeními vlády nesouhlasí; tvrdí, že desetiletou délku řízení nelze považovat za přiměřenou. Dále připomíná, že řízení o náhradu škody není předmětem jeho stížnosti. Stěžovatel uvádí, že orgány byly od června roku 1998 nečinné a že příčiny této nečinnosti lze přičíst zejména rozporuplnému rozhodnutí krajského soudu ze dne 5. června 1998.

34. Soud připomíná, že přiměřenost délky řízení se posuzuje na základě okolností daného případu a s ohledem na kritéria plynoucí z jeho vlastní judikatury, jimiž jsou zejména složitost věci, chování stěžovatele a postup příslušných orgánů a dále význam sporu pro dotčené osoby (viz z mnoha dalších rozsudků ve věci *Frydlender proti Francii* [velký senát], č. 30979/96, § 43, ESLP 2000-VII, rozsudek ve věci *Hartman proti České republice*, č. 53341/99, § 73, ESLP 2003-VIII).

35. Soud se domnívá, že řízení nebylo zvláště obtížné a že účastníkům řízení nelze vytýkat uplatnění jejich práva podávat opravné prostředky. Podle Soudu nelze chováním samotných účastníků řízení objasnit celkovou délku předmětného řízení, zatímco postup soudů není prost kritiky. I kdybychom vzali v úvahu skutečnost, že výsledek předmětného řízení závisel na názoru vysloveném okresním soudem v řízení o náhradu škody, které před ním bylo vedeno (viz § 25), je nutno konstatovat, že délka více než deseti let se pro tento typ

řízení jeví jako nepřiměřená. Vláda navíc kromě počtu vydaných rozhodnutí nepředložila žádné vysvětlení týkající se délky řízení o náhradu škody v trvání přibližně sedmi let.

36. Tyto skutečnosti Soudu postačují k tomu, aby vyslovil, že stěžovatelova věc nebyla projednána v přiměřené lhůtě. K porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy tedy došlo.

II. K POUŽITÍ ČLÁNKU 41 ÚMLUVY

37. Článek 41 Úmluvy stanoví:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přizná v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

A. Újma

38. Z titulu materiální újmy požaduje stěžovatel částku 2.068.076 Kč, tj. přibližně 65.557 €. Tato částka by měla odpovídat zejména ušlému zisku způsobenému tím, že stěžovatel nemohl užívat majetek, jehož vydání se domáhal.

Současně požaduje částku 500.000 Kč (přibližně 15.850 €) z titulu údajně utrpěné morální újmy.

39. Vláda namítá, že stěžovatelem vypočtený ušlý zisk je pouze hypotetický; domnívá se, že údajné porušení Úmluvy nezpůsobilo žádnou materiální škodu. Vláda dále zpochybňuje existenci příčinné souvislosti mezi tvrzenou morální újmou a uvedeným porušením Úmluvy a poznamenává, že nebyla prokázána reálnost její výše, která je ostatně dle jejího názoru přemrštěná.

40. Soud připomíná, že jím konstatované porušení Úmluvy vychází výlučně z porušení stěžovatelova práva na projednání jeho záležitosti v „přiměřené lhůtě“. Za těchto okolností Soud nespatřuje příčinnou souvislost mezi zjištěným porušením Úmluvy a tvrzenou materiální škodou a tento návrh zamítá (viz *mutatis mutandis* rozsudek ve věci *Schmidtová proti České republice*, č. 48568/99, § 79, ze dne 22. července 2003).

Soud na druhou stranu připouští, že délka předmětného řízení způsobila stěžovateli jistou morální újmu. S ohledem na kritéria vlastní judikatury přiznal Soud stěžovateli z titulu morální újmy na spravedlivém základě ve smyslu článku 41 Úmluvy částku 5.000 €.

B. Náklady řízení

41. Stěžovatel nežadá náhradu nákladů a výloh. Soud se proto domnívá, že o této věci není třeba rozhodovat.

C. Úroky z prodlení

42. Soud považuje za vhodné, aby byly úroky z prodlení založeny na úrokové sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky, zvýšené o tři procentní body.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *prohlašuje* zbývající část stížnosti za přijatelnou;
2. *rozhoduje*, že došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy;
3. *rozhoduje*,
 - a) že žalovaný stát má stěžovateli zaplatit ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy rozsudek podle článku 44 odst. 2 Úmluvy nabude právní moci, z titulu morální újmy částku 5.000 € (pět tisíc euro), která se převede na národní měnu žalovaného státu podle kursu platného ke dni zaplacení, a dále případnou částku daně;
 - b) že od uplynutí výše uvedené lhůty až do zaplacení bude stanovená částka navyšována o prostý úrok se sazbou rovnající se sazbě marginální zápůjční facility Evropské centrální banky platné v tomto období, zvýšené o tři procentní body;
4. *zamítá* v ostatním návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

Vyhotoveno ve francouzském jazyce a sděleno písemně dne 29. června 2004 v souladu se článkem 77 odst. 2 a 3 Jednacího řádu Soudu.

T. L. EARLY
zástupce tajemnice

J.-P. COSTA
předseda